

BDO Accountants & Belastingadviseurs B.V.
Deloitte Accountants B.V.
Ernst & Young LLP
KPMG Accountants N.V.
Mazars Paardekooper Hoffman Accountants N.V.
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Kopie aan:

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)
De beursvennootschappen genoteerd aan Euronext Amsterdam

Den Haag: 11 januari 2022

Betreft: European Investors-VEB Accountantsbrief 2022 en de verwachte bijdrage van de accountant

Geachte dames en heren,

Met de jaarlijkse accountantsbrief beoogt European Investors-VEB een bijdrage te leveren aan een effectievere en kwalitatief hoogstaande jaarrekeningcontrole. Een onlosmakelijk onderdeel daarvan is een betekenisvolle rapportage van de controlerend accountant over zijn bevindingen in de controleverklaring.

European Investors-VEB maakt zich al lange tijd zorgen over de kwaliteit van de accountantscontrole. De accountant levert een belangrijke bijdrage aan het verschaffen van zekerheid. Hij moet op het niveau van de individuele controlecliënt richting gebruikers van de jaarrekening meer dan ooit zijn maatschappelijke toegevoegde waarde aantonen.

De beoogde cruciale onafhankelijke rol van de accountant voor het functioneren van de financiële markten wordt in de praktijk nog onvoldoende ingevuld. Zo is gebleken dat de sector de noodzakelijke cultuur- en structuurveranderingen niet voortvarend genoeg doorvoert. Uit het recente AFM onderzoek naar de kwaliteit van wettelijke controles kwam naar voren dat een op de drie controles niet aan de eisen voldeed. Als het gaat om de communicatie van de accountant richting de eindgebruiker is bovendien noodzakelijk dat een verdiepingsslag wordt gemaakt ten aanzien van de informatiewaarde van de uitgebreide controleverklaring.

In deze brief richten wij ons op verbeterpunten met betrekking tot de verstrekte informatie in de uitgebreide controleverklaring en de toelichting daarop tijdens de algemene vergadering ('AV').

1. Rapportering over fraude

European Investors-VEB pleit al langer voor een grotere en meer herkenbare positie van fraude (en continuïteit) in de accountantscontrole. Dat is in onze ogen een logisch uitvloeisel van de publieke taak van accountants. Het is ook een thema waar tot op heden geen tastbare progressie is geboekt.

European Investors-VEB

P.O. Box 240, 2501 CE The Hague, The Netherlands | Amaliastraat 7, 2514 JC The Hague, The Netherlands T +31 (0)70 313 00 11

I www.europeaninvestors.eu
E info@europeaninvestors.eu

I www.veb.net
E info@veb.net

IBAN NL58 ABNA 0429655002
BIC ABNANL2A

CC 40408053
VAT NL002602702B01

Om het functioneren van accountants verder in lijn te brengen met de eisen en verwachtingen van het maatschappelijk verkeer is cruciaal dat in de controleverklaring een volwaardige fraudeparagraaf wordt opgenomen. Die aparte fraudeparagraaf mag geen verwaterend effect hebben op het concept van de *key audit matters*. De fraudeparagraaf moet een aanvulling zijn op de uitgebreide controleverklaring, geen vervanging van één van de onderdelen.

Entiteit specifieke conclusies

De toegevoegde waarde van een fraudeparagraaf zit in een bedrijfsspecifieke toelichting van de door de accountant gemaakte risicobeoordeling, het entiteit specifiek benoemen van de geïdentificeerde frauderisico's en het in detail beschrijven van de wijze waarop op die frauderisico's is ingespeeld (audit response).

In het bijzonder wijzen wij op de noodzaak om de bevindingen toe te spitsen op de specifieke omstandigheden van de gecontroleerde onderneming. De doelstelling van fraudeparagraaf moet zijn om de gebruiker expliciete en unieke informatie te bieden over de controle en de gecontroleerde entiteit. Ook indien de accountant niet is gestuit op significante risico's verdient dat een vermelding. Tot op heden ontbreken dergelijke aspecten in controleverklaringen. Daarin wordt nu nog slechts volstaan met een generieke opsomming van verrichte werkzaamheden en het herhalen van passages uit de Standaarden. Dat maakt dat een inhaalslag onvermijdelijk is teneinde de rapportering op het vereiste niveau te krijgen.

Niet verschuilen achter geheimhouding

Wij hechten eraan te vermelden dat de accountant zich bij de rapportering over fraude niet dient te verschuilen achter de controlecliënt en geheimhouding. Het door diverse kantoren aangevoerde argument dat de accountant geen nieuwe informatie openbaar zou mogen maken - dat wil zeggen informatie die niet door de controlecliënt in het bestuursverslag is verstrekt - is niet valide. Die stellingname is in onze ogen een miskenning van de eigen verantwoordelijkheid van de accountant. Het maatschappelijk verkeer verlangt bovendien van accountants dat deze transparant is over zijn werkzaamheden verricht in het kader van frauderisico's en de daaruit voortvloeiende conclusies.

Coronapandemie en risico-inschatting

Net als vorig jaar impliceert de coronapandemie dat de risico-inschatting door de accountant en het inspelen op frauderisico's verder aan belang wint. Het werken op afstand in combinatie met de druk om ondernemingsdoelstellingen te realiseren, kunnen een stimulans of gelegenheid vormen voor fraude. European Investors-VEB dringt erop aan dat de controlerend accountant communiceert hoe deze omstandigheden in de controle zijn geadresseerd en wat de (bedrijfsspecifieke) conclusies waren. Een beoordeling van de door ondernemingen getroffen mitigerende risicobeheersings- en controlemaatregelen moet ook onderdeel zijn van de werkzaamheden en rapportage.

2. Doorontwikkeling key audit matters

De uitleg van accountants over hun controlewerkzaamheden is met de komst van de uitgebreide controleverklaring verbeterd. Het benoemen van de *key audit matters* (kernpunten van de controle) heeft ertoe geleid dat de informatiewaarde van de controleverklaring groter is geworden.

European Investors-VEB benadrukt dat er nog voldoende ruimte is voor een verdere doorontwikkeling van de toelichting bij de kernpunten van de controle. Accountants kunnen meer gedetailleerd ingaan op de concreet verrichte controlewerkzaamheden per risicogebied en de resultaten daarvan. Ook komt het de informatiewaarde ten goede als per kernpunt van de controle een met argumenten

omkleed oordeel wordt gegeven of het risico op een materiële onjuistheid in de jaarrekening ten opzichte van het voorgaande jaar is gewijzigd.

Het grootste risico dat de meerwaarde van de kernpunten van de controle bedreigt, is het gemak waarmee herhaald wordt wat vorig jaar al werd opgeschreven. De toelichting moet een reflectie zijn van het betreffende controlejaar met zijn eigen bijzonderheden en aandachtspunten. De wijze waarop de accountant de impact van disruptieve ontwikkelingen (zoals de energietransitie) op de waarderingen van activa heeft getoetst en meegewogen verdient in dit kader een toelichting.

3. Impact coronapandemie op controlewerkzaamheden

Net als gedurende verslagjaar 2020 het geval was, blijft de coronapandemie behalve op de gecontroleerde entiteit ook van invloed op de controlewerkzaamheden. Het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie is mogelijk wederom uitdagender geweest dan gebruikelijk. Hierbij valt te denken aan toegang tot controlebewijs (inclusief het testen van IT controls), het bezoeken van groepsonderdelen, het aansturen van de componentaccountants of het consulteren van sleutelfunctionarissen binnen de onderneming.

De VEB verneemt graag op welke wijze beperkingen als gevolg van de coronapandemie de controlewerkzaamheden hebben beïnvloed en welke compenserende maatregelen nodig waren om toch voldoende zekerheid te kunnen verstrekken bij de jaarrekening.

Tot slot

De VEB hoopt en verwacht dat accountants in de controleverklaringen bij de jaarrekening 2021 en in de AV bereid zijn extra stappen te zetten in de transparantie richting de gebruikers van de jaarrekening. Wij rekenen op een transparante jaarrekening en bestuursverslag en zien uit naar een vruchtbare discussie in de AV.

Met vriendelijke groet,

European Investors-VEB

Gerben Everts

Directeur